

til at se, og hvor er det, man finder, at der bør ske Noget i en eller anden Retning? Det er netop der, hvor en Mand har et lønnet Arbejde for en anden. Det følger af sig selv, at man ogsaa kan have Ønske om, at den, der arbejder for sig selv og tilfældig kommer til Stade, paa en eller anden Maade hjælpes, men det maa dog indrømmes, at der er ikke en Grads, men en Principforskiel mellem dette Tilfælde og det, at en Mand lønnes for et Arbejde, som er særlig mæssig er farligt. Det forekommer mig ganske klart, at her ligger Forskiellen. Man kan altsaa se og begribe Forskielsen mellem Ulykkestilfældet og Arbejdet. Altsaa den Retning, hvor man ganske simpelt kommer til, at mene, at der bør ske Noget, er netop, hvor en Mand lønnes med en Normalløn for et Arbejde, som er farligt, og som han udfører i en Andens Tjeneste. Jeg tror ikke, at der ret er Tro paa, eller, at det kan hævdes, at der i saadanne Tilfælde i Arbejdslønnen implicite ligger en Erstatning for Faren. Derfor kommer man ganske sikkert til at indtage det Standpunkt, og der er Grundtanken i Lovforslaget. Naar man nærmere vil se, hvorledes der arbejdes nu til Dags, og se paa Hovedsagerne, ville de fleste vistnok erkjende, at hvor Maskinarbejdet i meget høi Grad benyttes, der er Tilfældet mest ugunstigt. Det kan ikke undgaaes, at i Slige Erhverv staar den ene Arbejder ved Siden af den anden, og han maa stole paa sin Sjælle. Det er ikke tilstrækkeligt, at Arbejdsgiveren eller den, der leder Arbejdet, for sit Vedkommende udviser al mulig Forsigtighed og Opmærksomhed; den ene Arbejder bliver i Virkeligheden afhængig af den anden, og han staar hjælpeløs, hvis den anden ikke gjør sin Pligt. Derfor er det ganske naturligt, at man her og der — ogsaa fra ærede Medlemmers Side, f. Ex. det ærede 3die Medlem for 2den Kreds (Schlegel) hører Udtalelser som denne: Der kan jeg se Berettigelsen mere end andet Steds. Men jeg tror rigtig nok ogsaa, man maa erkjende, at den findes i andre Erhverv. Lad os f. Ex. se paa Søarten. Det forekommer mig pienthylligt, at i tidligere Dage, da man havde mindre Skibe og Seilskibe, var det tilstrækkeligt, naar en Mand vilde tage Hvre, at han nogenlunde sikrede sig — og det kunde han vel gjøre — at det var en ordentlig Fører og et ordentligt Skib. Naar han skal tage Tjeneste paa et Dampskib, maa det erkjendes, at han langt mindre er i Stand til at vide ikke blot, om Fører og Skibet ere ordentlige, men ogsaa, om Maskineriet er det, og kan ventes betjent saaledes, som det skal ske, for at en Ulykke skal af-

værges. Jeg tror, man maa erkjende, at ogsaa i Bygningshaandværket med den Storartethed og Hastighed, hvormed det nu fremmes, staar den ene nu mere paa Hovedet af den Anden end tidligere. Ogsaa her er enhver Arbejder langt mere afhængig af sine Arbejdskammerater end tidligere. Endelig skal jeg nævne Landbruget. Der var et æret Medlem, der mente, at det nu slet ikke burde komme med; men jeg tror, at det er af Mangel paa Kjendskab til de reelle Forhold. Det vil nemlig, naar man underøger Sagen nærmere, findes, at Landbruget nu ogsaa i meget høi Grad tager Naturkræfterne, omfatte i Maskiner, i sin Tjeneste som Hjelpemiddel. Det er jo velbekjendt, at Tærkning med Lokomobil og Centrifuger i Meierier nu er en overmaade gængs Historie. Der findes næppe endogaa en lille Eiendom, hvor man ikke finder Maskiner, f. Ex. Haffelse- og Tærskemaskiner, og man maa ingenlunde tro, at de ere usarlige, eller at man kan forlange, at Vedkommende, der skal betjene dem, skulde have Forstand paa til enhver Tid at udmaale denne Fare. Altsaa, jeg tror, at der kan være al Grund til at tage Landbruget med. Nu er der dem, der sige: Ja, men denne Bevidsthed, der dannes sig efterhaanden, kommer frem derved, at ethvert Ulykkestilfælde af Glæden omtales og indregistreres. Der er naturligvis noget Rigtigt deri, at den offentlige Opmærksomhed derved henledes paa saadanne Tilfælde i høiere Grad, end det tidligere skete; men jeg kan ikke se Andet, end at det er fuldt berettiget, og at man ikke kan dadle Offentligheden for, at den er kommen til at bestjæfte sig med Forholdene, tværtimod. Der er endvidere dem, der sige: Ulykken er den, at man gennem Aktieselskaber og Konsortier er kommen til helt andre Arbejdsmaader end tidligere, saa at det upersonlige Forhold mellem Arbejdsgiverne og Arbejderne bliver det overveiende i disse Forhold; Arbejdsgiveren fungerer gennem sine Fuldmægtige, og han staar ikke selv i direkte Forhold til sine Arbejdere. Ogsaa deri kan der være Noget. Jeg beneger det ikke. Men paa den anden Side maa det være klart, at man netop gennem denne Form, Sammenslutningen, i høiere Grad er i Stand til at hde Arbejderne Noget, en vis Procent, om man vil; thi med denne Form følger Offentliggjørelsen af Regnskaberne, og gennem Offentligheden kan man kontrollere Forsiøstesten og paase, at en vis Del heraf henlægges til Ulykkestilfælde og til paa anden Maade at sikre Arbejderne. Alt dette kan naturligvis bidrage til, at man kommer ind